

İlkokul Öğrencileri Motivasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlkokul Öğrencileri Motivasyon Ölçeği. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23485>

Özet

İlkokul Öğrencileri Motivasyon Ölçeği (ÖMÖ), ilkökul düzeyindeki öğrencilerin öğrenme süreçlerine yönelik içsel ve dışsal motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir ölçekdir. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlilik çalışması, Bozgün ve Akın-Kösterelioğlu (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk eğitim sistemi ve kültürel bağlamına uygunluğunu test ederek, ilkökul öğrencilerinin akademik başarıları üzerindeki motivasyonel etkilerini incelemek isteyen araştırmacılar ve eğitimciler için güvenilir bir araç sunmayı hedeflemiştir. Çalışmada elde edilen bulgular, ölçeğin Türkçe formunun yüksek psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

İlkokul öğrencisi, motivasyon, içsel motivasyon, dışsal motivasyon, ölçek, geçerlik, güvenirlilik.

Yazarlar

Kayhan Bozgün, Merve Akın-Kösterelioğlu

Amaç

İlkokul Öğrencileri Motivasyon Ölçeği'nin temel amacı, ilkökul çağındaki öğrencilerin akademik bağlamdaki motivasyon yapılarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, öğrencilerin öğrenmeye karşı gösterdikleri isteklilik, çaba ve azim gibi davranışsal ve bilişsel bileşenleri değerlendirmek için tasarlanmıştır. Bu araç, özellikle eğitim psikolojisi alanında çalışan uzmanlara, öğrencilerin motivasyonel eksikliklerini veya güçlü yönlerini tespit etme imkanı sunar.

Ölçeğin uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik yapısının Türk kültürüne aktarılmasında ortaya çıkabilecek potansiyel farklılıkları incelemeyi amaçlanmıştır. Bu sayede, elde edilen verilerin Türk popülasyonu için anlamlı ve kullanılabilir olması sağlanmıştır.

Yapı

Ölçek, motivasyonun genellikle kabul gören teorik çerçevelerine, özellikle de Öz Belirleme Kuramı (Self-Determination Theory - SDT) prensiplerine dayanarak, öğrenme motivasyonunun farklı boyutlarını ölçmektedir. Tipik olarak bu ölçekler, öğrencilerin öğrenmeyi kendileri için değerli görme (içsel motivasyon) ile dış ödülleri veya cezalardan kaçınma (dışsal motivasyon) arasındaki ayrımı yansıtan alt faktörlerden oluşur.

ÖMÖ'nün Türkçe uyarlamasında, ölçeğin çok boyutlu yapısı korunarak, ilkökul öğrencilerinin gelişim düzeylerine uygun bilişsel ve duygusal tepkileri yansıtmayı hedeflenmiştir. Ölçeğin faktör

yapısı, genellikle öğrencilerin ödevlere, derslere ve okula genel olarak yönelik tutumlarını kapsayan spesifik alt ölçekleri içermektedir.

Geçerlik

İlkokul Öğrencileri Motivasyon Ölçeği Türkçe formunun geçerlik çalışmaları, yapı geçerliliği ve ölçüt bağımlı geçerlik üzerine odaklanmıştır. Yapı geçerliliğini incelemek için Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Çalışmada, orijinal ölçeğin teorik yapısını destekleyen uygunluk indeksleri elde edilmiştir, bu da ölçeğin ölçmeyi amaçladığı motivasyonel yapıyı doğru bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir. Ayrıca, ölçek puanlarının öğrencilerin akademik başarıları veya öğretmen değerlendirmeleri gibi ilgili diğer ölçütlerle anlamlı korelasyonlar göstermesi beklenir (ölçüt bağımlı geçerlik).

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık analizlerinde, ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında yüksek Cronbach Alfa değerleri elde edilmiştir, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde yapıyı ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Genellikle ilkokul popülasyonu için kabul edilebilir güvenirlik katsayısı 0.70 ve üzeri olarak kabul edilirken, Bozgün ve Akın-Kösterelioğlu (2020) çalışmasında bu değerlerin üzerinde sonuçlar rapor edilmiştir. Yüksek güvenirlilik, ölçekten elde edilen puanların zaman içinde ve farklı madde setlerinde tutarlı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, orijinal ölçeğin teorik olarak belirlenmiş faktör yapısını Türk örneğinde ne ölçüde doğruladığını incelemiştir.

Analiz sonuçları, ölçeğin çok faktörlü yapısını, ilkokul öğrencileri popülasyonunda iyi bir uyum sergilediğini ve motivasyonun içsel, dışsal ve belki de amotivasyon gibi temel bileşenlere ayrıldığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin yapısal geçerliliğinin güçlü olduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Genellikle 3 veya 4 noktalı Likert tipi derecelendirme ölçekleri kullanılır, ilkokul

öğrencilerinin dikkat süresi ve anlama düzeyine uygun olacak şekilde tasarlanmıştır.

Language Available: Türkçe

Population Group: İlkokul Öğrencileri

Age Group: Genellikle 6-11 yaş aras (İlkokul 1. sınıftan 4. sınıfa kadar olan öğrenciler).

Population Details: Çalışma, Türkiye'deki çeşitli ilkokullardan toplanan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim ölçek türüdür. Uygulama genellikle sınıf ortamında, araştırmacı veya öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, akademik başarı, faktör analizi, öz belirleme kuramı, Cronbach alfa, ilkokul.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir

Affiliation Email addresses: kayhanbozgun@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Kayhan Bozgün

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar Kayhan Bozgün ile iletişime kurularak öğrenilebilir. Ölçeğin uyarlama ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi 2020 yılında yayınlanmıştır. Kullanım ücreti ve telif hakları bilgisi için doğrudan yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal çalışma, AJESI - Anadolu Journal of Educational Sciences International dergisinde yayınlanmıştır. Çalışmanın tam metin PDF dosyası buradan indirilebilir: [ilkokul-ogrencileri-motivasyon-olcegi-turkce-formunun-gecerlik-ve-guvenirlilik-calismasi-toad.pdf](https://www.ajesi.org.tr/icerik/ilkokul-ogrencileri-motivasyon-olcegi-turkce-formunun-gecerlik-ve-guvenirlilik-calismasi-toad.pdf)

Kaynaklar

Bozgün, K., ve Akın-Kösterelioğlu, M. (2020). İlkokul Öğrencileri Motivasyon Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *AJESI - Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1), 209-236. doi: 10.18039/ajesi.682030

İlkokul Örencileri Motivasyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte saılanmamıştır. Bu nedenle maddeler bu kısımda listelenememektedir. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen akademik makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM